

МÜASİR AZƏRBAYCAN ƏDƏBİYYATI

SƏMƏD
VURĞUN

SEÇİLMİŞ
ƏSƏRLƏRİ

ŞAIRİN ÖLÜMÜ

İndi xəbər verim oxucuma mən
Xəyalı küsdürən bir faciədən:

* * *

Qarabağ... Şuşada zəngin bir saray,
Açılır qapısı, örtülür lay-lay;
Onun divarları əl-əlvan naxış,
Əsrdən əsrə hədiyyə qalmış...
Burda göstərilir quşa ox atan,
Burda göstərilir min bir pəhləvan.
Qılıncılar, nizələr, yumruqlu qollar,
Döyüşən insanlar, ayrılan yollar
O qanlı günlərdən bir yadigardır,
Onun da sirli bir tarixi vardır.
Sarayda hökm edir ədalı bir xan,
Qan-qarğış tökülür qaş-qabağından,
Hər gün at belində... dəliqanlıdır,
Ürayi fitnəli, əti qanlıdır;
Onun sarayında hərəmxanalar –
Salınmış qəfəsə nazlı sonalar...
Ellər talan olur, vergilər ağır;
Göylər cavabsızdır, buludlar sağır.
Yalnız səadətlə gülür bu saray.
Açılır qapısı, örtülür lay-lay.

* * *

Burda gün keçirir bir böyük şair,
Yazır yazdığını həyata dair...
O şair mədh edir min bir gülsarı,
Bələli aşiqi, sevdalı yarı.
Baxıb dumaların yaşıl telinə,
Ərməğan göndərir Bağdad elinə.
Bu sonsuz dərələr, qalın meşələr,
Boynu bükük duran tər bənəvşələr
Şairin sənəti, ilham ocağı...

Ömrünün bəxtiyar, qayğısız çağı.
Bəzən xatırlayır Kür qırağını,
Alır kəkləklərin ilic sorağını.
Şairin ilhamı gözəldir deyə
Əzəldən aşıqdir o gözəlliyə;
Baxır kəlağaylı keçən gəlinə,
Qarğı qələmini alır əlinə;
Könlünü bəsləmiş sazlar əlində,
Deyir türküsunü ana dilində;
Səsinə səs verir dağda çobanlar...
Bükür qamətini ağır zamanlar...
Yazır çəmənlərdə yarın seyrini,
O böyük şairin hər bir şerini
Deyir laylasında bizim analar.
Ölərmə yurduunu sevən sənətkar?!
Vaqif, ey şerimin könlü dastanı,
De, söhbətin hanı, de, sazın hanı?
Susdumu nəğmələr oxuyan dilin?
Yasını tutdumu bəri sevgilin?

* * *

Batdımı xəncəri xanın köksünə?
Nifrət o alçağa! Nifrət o günə!
Noldu söylədiyən axar qoşmalar?
Andımı həsrətlə səni hər nigar?
Şahidin oldumu üfüqdəki ay?
Söylə, yıxıldımı o məğrur saray?
De, sənmi söylərdin son dəfə naçar:
Bir yandan bağlayan, bir yandan açar.
Vaqif, ey şerimin könlü dastanı,
De, söhbətin hanı, de, sazın hanı?
Ey könlü yolçusu, gülər sənətkar,
Qədrini bilmədi sənin saraylar.
İran ordusunu yeridəndə, sən
Dedin ki, yadlara keçməsin vətən!
Dedin: sərçəşmələr, dağlar bizimdir,

Almalı, armudlu bağlar bizimdir
Dedin ki, türk dili, türk şeri gərək
Böyük bir ölkəyə qanad gərəkək,
Üfüqdən üfüqə çapsın atını.
Əziz bir ölkənin xatiratını
Verməyək dağdan, vuran əllərə,
Doğma sənət gərək bizim ellərə.
Yazıq, sən deyəni demədi ruzgar,
Çəkdi ordusunu Məhəmməd Qacar,
Gözündə fırtına, baxışında qış,
O insan qatili, o axtalanmış...
Keçdi pəncəsində onun Qarabağ
Qayalar titrədi əlində zağ-zağ.
Nişanlı qızların açıldı üzü,
Qaldı ürəyində Vəqifin sözü...
O qanlı günlərə şahid idin sən,
Divarlar töküldü güllə səsindən .
Naxışlı xalçalar", uzun xalılar,
Babalar yurdundan qalan yadigar,
"Hədiyyə" verildi o yaramaza;
Sənsə gördüyünü düz yaza-yaza,
"Dünyada doğru bir halət görmədin,
Bütün əyri gördün, babət görmədin".

* * *

De, sənmi söylədin son dəfə naçar:
Bir yandan bağlayan, bir yandan açar.
O dövrən qatilə oturdu baha –
Yatıb, sağ çıxmadı cəllad sabaha.
Qəhrəman bir oğul, polad bir ürək
Onun otağına yalnız girərək.
Çaldı xəncərini ilan başından.
Zindanı, zənciri sevməmiş insan...
Səninsə qəlbinin əsdi telləri,
Yazdın Vidadiyə bu şad xəbəri.

O da həyatının ixtiyar yaşı,
Yönünü döndərib qibləyə qarşı,
Dilində surələr, durdu namaza,
Lənətlər oxudu o yaramaza.
Vaqif, ey şerimin könül dastanı!
De, söhbətin hanı, de sazın hanı?
Dəydimi xəncəri xanın köksünə?
Nifrət o alçağa, nifrət o günə!
Keçdi qərinələr, keçdi əsrlər,
Torpaqda qalmadı qullar, əsirlər...
Ey böyük sənətkar, ey böyük insan,
Nə olar başını yerdən qaldırsan! —
Kainat gözümə görünər rəya,
İndi bambaşqadır gördüyün dünya!
Durulmuş, şairim, bulanmış sular,
Döyüşlər, mizraqlar, azğın ordular...
Sarayıar əbədi torpağa dönmüş,
Məscid şamları da əriyib sönmüş.
Nə bir əzan səsi, nə minarə var,
Nə də fırlıdaqç, azğın imamlar.
Dəyişmiş bu hava, dəyişmiş bu yer.
Odur, qalstuklu duran pioner
Açıb qarşısında külliyyatını,
Öyrənir, şairim, o, həyatını,
Onunla birlikdə uçur xəyalın:
"Ənliyi, kirşanı neylər camalın,
Sən elə gözəlsən binadan, pəri!"
Sözlərin olmuşdur dillər əzbəri.
Dolansan dünyanı sən qarış-qarış.
Tarix bir meydandır, ömür bir yarış.
Ölkəmiz yarışın ön səflərində,
Bir yeni dünya var hər əsərində...
Uçan buludlar da çağırır "gəlin!"
Qalxacaq, şairim, bir gün heykəlin
Bizim Qarabağın Cidir düzündə,
Vaqif canlanacaq onum üzündə...